

Handläggare
Werkmäster, DanielDatum
2016-09-07Diarienummer
KTN 2016-0211

Kulturnämnden

Inköp av samling bestående av keramikföremål, målningar och arkivalier från Upsala-Ekeby keramikfabrik

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

att uppdra till Uppsala konstmuseum att av Peter Norén och Johan Helmersson förvärva en samling bestående av cirka 5 500 keramikföremål, målningar och arkivalier från Upsala-Ekeby keramikfabrik till Uppsala konstmuseum.

att reservera 500 tkr/år 2017-2021 i konstmuseets investeringsbudget, samt

att Uppsala konstmuseum får i uppdrag att undersöka möjligheten till samfinansiering och sponsring av förvärv och drift.

Sammanfattning

Uppsala konstmuseum har erbjudits att köpa en samling bestående av keramikföremål, målningar och arkivalier från Upsala-Ekeby keramikfabrik. Antalet föremål är cirka 5500.

Ärendet

Under 1900-talet engagerade svensk företag konstnärer i tillverkningsindustrin. Avsikten var att skapa högkvalitativ formgivning men det gav också möjlighet för dessa konstnärer att utveckla sig konstnärligt. I Uppsala och Uppland har förädling av lera en månghundraårig tradition och Upsala-Ekeby var en av de framstående lervarufabrikerna i Sverige som anlidade och anställde konstnärer. Initiativet var delvis en reaktion mot att massproduktion i och med industrialism slog ut det tidigare hantverket och mottot i det svenska samhället var "vackrare

vardagsvara. Svensk formgivning erhöll internationellt erkännande och Upsala-Ekeby var en del i den processen.

1981 mottog Uppsala konstmuseum en donation från den nedlagda keramikfabriken Upsala-Ekeby. Samlingen utgörs av 1600 föremål som visar fabriken konstdesign. Alla de mesta kända formgivarna är representerade, till exempel Ingrid Atterberg, Hjördis Oldfors, Mari Simmulson, Anna-Lisa Thomson och Vicke Lindstrand. I samlingen finns också exempel på kakelugnsproduktionen och tillverkningen av kakelplattor ända fram till nedläggningen 1978.

Uppsala konstmuseum har nu erbjudits att av två privatpersoner köpa en kompletterande samling bestående av keramikföremål, målning och arkivalier från Upsala-Ekeby keramikfabrik. Samlingen omfattar föremål från Upsala-Ekeby AB, Ekebybruk i Uppsala, Örebrofajans (ingick i Upsala-Ekeby från 1925-28) och S:t Eriks Lervarufabriker (köptes upp av Upsala-Ekeby) Totalt omfattar samlingen cirka 5500 föremål från 1888 fram till Upsala-Ekebys nedläggning 1977. Styrkan i den erbjudna samlingen är den stora mängd unika föremål som enbart tillverkats i ett exemplar samt också samlingens omfattning och mycket goda kondition. Den stora mängden unika föremål har möjliggjorts bland annat genom inköp av Proventus samling av föremål från Upsala-Ekebys utställningsföremål samt inköp av andra samlingar från bland annat konstnärshem.

Till samlingen hör också en mängd fotografier från Upsala-Ekeby med bilder från fabriken, konstnärer och föremål, dokumentation i form av priskuranter och försäljningsbroschyrer. I samlingen ingår också ett antal målningar som funnits på fabriken. Ett porträtt av Direktör Sterner, en bild föreställande fabriken från slutet av 1800-talet samt en stor oljemålning gjord av Vicke Lindstrand som suttit i matsalen på Upsala-Ekeby. Antalet föremål är cirka 5500.

De två samlingar sammantaget skulle täcka en stor del av Upsala-Ekebys produktion och vara en unik möjlighet att bevara ett lokalt konst- och kulturarv. Samlingen kommer att ligga till grund för den utställningsverksamhet som kontinuerligt sker på Uppsala konstmuseum med konst, design och Upsala-Ekeby. Konstmuseet har vid flera av sina tidigare utställningsproduktioner varit i stort beroende av just denna samling för att kunna skapa täckande presentationer. En tanke är att kunna förvara föremålen på ett sådant sätt att det går att ha en ”öppna magasin”-verksamhet. Det innebär att magasinet inte är öppet museets ordinarie tider men är tillgängligt för visningar vid regelbundna och bokade tillfällen för såväl vuxen publik som skolklasser.

Föremålen och det historiska materialet i form av arkivalier ger också möjlighet till forskare och intresserad allmänhet att tillägna sig kunskap om den konstnärliga verksamheten på Upsala-Ekeby. Den är också ett samlat material för andra museer och institutioner att arbeta med.

Hela samlingen finns dokumenterad, systematiserad och digitaliserad i excel-format. Vid ett förvärv av samlingen skulle det innebära en arbetsinsats i form nedpackning av samlingens som nu finns i en lokal i Grödinge i Botkyrka kommun. För detta beräknas fyra personers arbete i två veckor och varav två personer skulle vara museets egen personal och två stycken vara inhyrd assistans. Därefter kommer det att krävas samma arbetsinsats vid

uppackning i nya lokaler. När magasinet/utställningen är på plats kommer hanteringen ingå i den ordinarie verksamheten. En möjlig magasinlokal är en lokal i slottet under konstmuseet som nu hyrs av Uppsala universitet men som de kommer att lämna.

En intresserad samarbetspart vid såväl överföringen av samlingen till museet som vid framtida verksamhet i form av visningar och öppethållande är den ideella förening Upsala-Ekeby Sällskapet.

Ekonomiska konsekvenser

Inköpet medför att medel från konstmuseets investeringsbudget för konstinköp används. Förvärvssumman är 2 500 tkr och avsikten är att disponera 500 tkr per år under en femårsperiod av konstinvesteringsbudgeten. Övertagandet av samlingen medför driftskostnader för nerpackning, transport, uppackning samt förvaring. I övrigt ingår hanteringen av samlingen i den ordinarie museiverksamheten. De ökade driftskostnaderna ryms inom Uppsala konstmuseums ordinarie budget.

Kulturförvaltningen

Sten Bernhardsson
Direktör, chef för kulturförvaltningen

